

Udlicitering

Spørgsmålsformulering: ”Mange offentlige aktiviteter kunne gennemføres både billigere og bedre, hvis de blev overladt til private”

Indledning: Generelt om debatten i forhold til spørgsmålsformuleringen

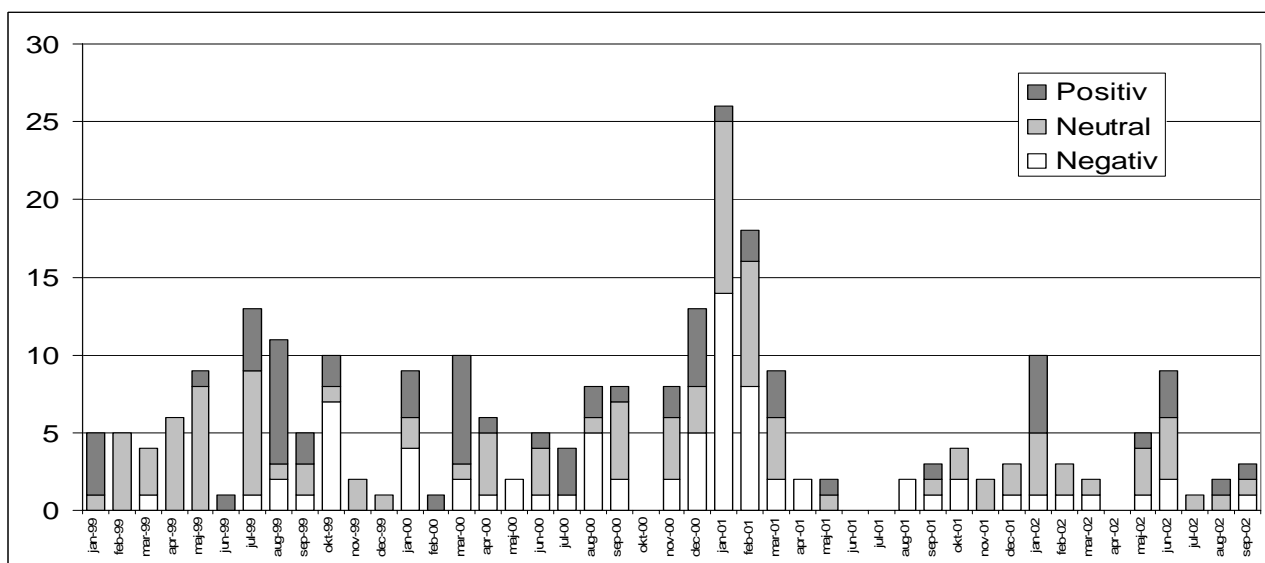
Debatten rummer det almindelige fortolkningsproblem, at hovedparten af artiklerne – og især dem, hvor der kan identificeres en positiv eller negativ hældning i forhold til udlicitering – handler om konkrete udliciteringer. Det kan således være vanskeligt at vurdere den holdningspåvirkning, der kan ligge i, at en udlicitering er gået dårligt, fordi der er begået fejl i processen. På den ene side kan det enkelte eksempel opfattes som adskilt fra det generelle spørgsmål om udlicitering. På den anden side kan konkrete eksempler virke stærkere, fordi de er nemmere at forholde sig til end mere abstrakte betragtninger.

Dækningen i analyseperioden

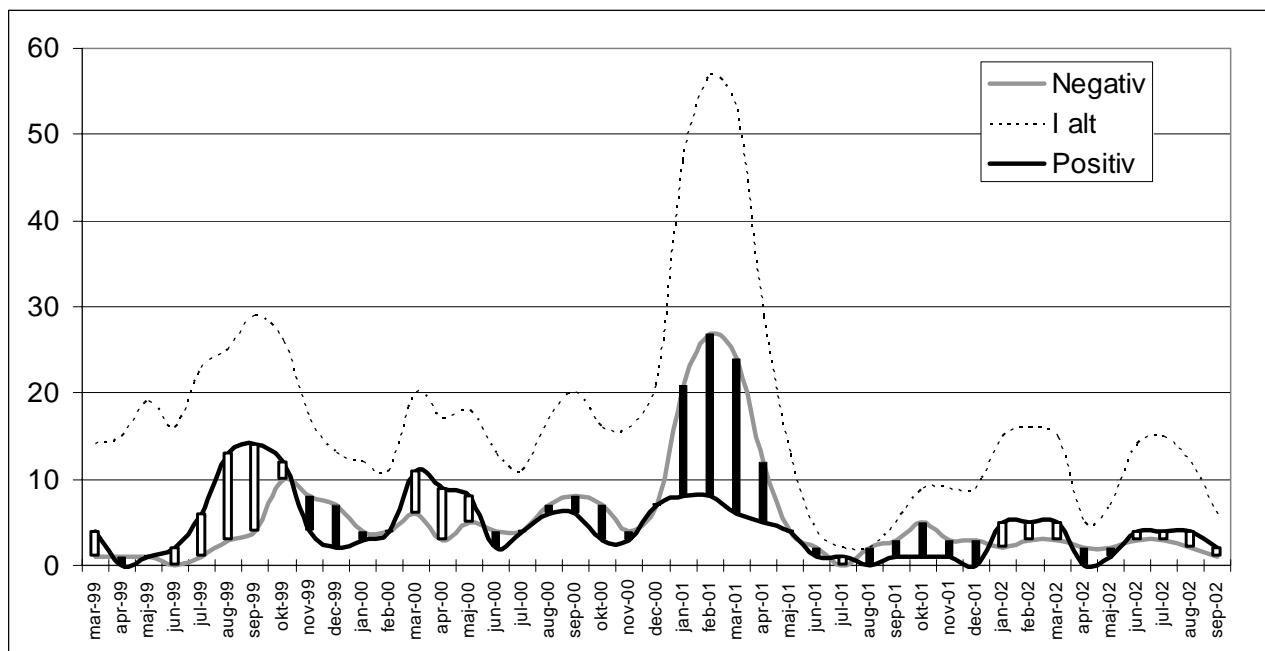
Udlicitering har været et ganske prominent tema i aviserne i analyseperioden med i alt 87 forsideartikler. Dækningen har været mest intensiv i Aktuelt med 27 forsider frem til april 2001. Politiken, Jyllands-Posten og Information havde henholdsvis 17, 20 og 23 forsider i hele perioden.

Udliciteringsdækningen har været præget af en række mindre, konkrete historier og enkelte mere generelle diskussioner typisk foranlediget af partikongresser og de større konkrete sager. Hvor de konkrete historier typisk beskriver enten succes eller fiasko for en konkret udlicitering eller prospektivt argumenterer for eller imod, er de generelle artikler oftere mere balancerede fremstillinger af synspunkterne i debatten.

Figur 1 og 2 viser forløbet af debatten – dens omfang og hældning forstået som fordelingen af artikler med en positiv henholdsvis negativ hældning i forhold til udlicitering.

Figur 1: Antal artikler måned for måned fordelt efter hældning (forside, side 2 og sektionforside).

Figur 2: Udvikling i forholdet mellem udliciteringspositive og –negative artikler. Kurvernes højde ud for de enkelte måneder repræsenterer antallet af artikler (forside, side 2 og sektionforside) i den pågældende måned plus de to foregående.

Som det fremgår bygger figurerne på forsider, side 2 og sektionforsider. Det skal dog bemærkes, at mønsteret er det samme, hvis man kun ser på forsider. Samlet er der balance mellem artikler, der er positive henholdsvis negative i forhold til udlicitering – en balance, der genfindes hos de enkelte aviser.

Dækningen er mest intens i perioden december 2000-februar 2001, og denne intensitet rummer en klar overvægt af artikler med en negativ hældning i forhold til udlicitering. I juli-september 1999 er der omvendt en mindre intensitetsstigning med positivt fortegn. En nærmere analyse viser, at denne positive pukkel er et produkt af en række mindre nyheder. Den negative pukkel hænger derimod sammen med to-tre store begivenheder. Den første er en mislykket udlicitering af rengøringen i Aalborg, hvor ISS opsiger kontrakten til 55 mio. kr. Før udliciteringen havde kommunens udgifter været dobbelt så store. 6 forsider om denne historie. Samtidig lægger statsminister Nyrup Rasmussen en udliciteringsskeptisk linie i sin nytårstale, hvilket afføder en enkelt forside i sig selv og i øvrigt bidrager til det negative skær, der hviler over udliciteringsspørgsmålet i denne periode. Endelig strejkes der på sygehusene i bl.a. Esbjerg mod planlagte udliciteringer.

Nogle temaer vender tilbage i flere omgange. Bl.a. er virksomheden ISS meget i fokus i debatten. Der er negative historier om ISS' drift af børnehaver i november 2000 og august og oktober 2001. I august 2000 kritiserer virksomheden kommunerne for kun at fokusere på priserne i forbindelse med udliciteringer. Kritikken bider ikke på kommunerne, og debatten giver et negativt indtryk af erfaringerne med udlicitering. Også DSB er flere gange i fokus. I december 2000 annonceres planerne om at udlicitere fem jyske jernbanestrækninger. I april 2001 kritiseres udbuddet af pendlere og flere politikere p.g.a. udsigt til færre afgang. Endelig er perioden omkring årsskiftet 2001-2002 præget af nyheden om, at virksomheden Arriva vinder licitationen af de jyske

jernbanestrækninger, efter at DSB's væsentligt lavere bud af Trafikministeriet er diskvalificeret som urealistisk.

I den mere generelle diskussion er der i januar 1999 tre udliciteringspositive forsider bl.a. i forbindelse med, at formanden for Statens Udliciteringsråd, Allan Andersen, hævder, at der er en potentiel gevinst på 30 mia. kr. i udlicitering af offentlige opgaver. Igennem 1999 optræder endvidere dækningen af diskussionerne i SF og Socialdemokratiet om den principielle holdning til udlicitering og forholdet til den praktiske politik, der føres af partiernes borgmestre. Der sker imidlertid ikke nogen tydelig bevægelse i partiernes positioner.

I juni 2002 er der et par Politiken-forsider om regeringens planer om at udlicitere asylcentre og i den forbindelse lade asylansøgere benytte alment praktiserende læger og børnene gå i folkeskole. Der er en positiv politisk stemning om forslaget, idet venstrefløjten ser positivt på integrationselementet, men samtidig kommer det frem, at en af bejlerne til opgaven er koncernen Completa, der har et noget blakket ry.

Konklusion

Der er to større udsving i debattens intensitet og hældning. Mens puklen i juli-september 1999 ikke er så stor og har noget blandede årsager, er den udliciteringsnegative pukkel i vinteren 2000-2001 markant. På den baggrund kan man forvente en bevægelse i opinionen i udliciteringsskeptisk retning. Det skal dog bemærkes, at den forholdsvis høje debatintensitet i perioden som helhed med tydelig repræsentation af – og stabilitet i – debattens positioner kan virke dæmpende på effekten af kortvarige udsving, jf. Zallers (p. 121) begreb om "inertial resistance."